

**บทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมใน
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล**
**ROLE OF MINISTRY OF DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY
TO DRIVING STRATEGIC OF DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY.**

อภิชาติ ศิริบุญญาณ* ศรุดา สมพงษ์**

Apichat Siriboonyakarn, Saruda Sumpong

Received: July 17 , 2019

Revised: 5 August 05, 2019

Accepted: September 30, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจดิจิทัลถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 3) เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งที่จะศึกษาบทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม, รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสังเกตผลการวิจัยมีข้อค้นพบโดยสรุป ดังนี้

ประการแรก ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยภาครัฐ จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างกำลังคนทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการ โดยการเตรียมความพร้อมทางด้านกำลังคนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการระหว่างกระทรวงในการใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน

ประการที่สอง ต้องเริ่มจากการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

หรือการใช้งานโครงข่ายที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อมาลดช่องว่างในการเข้าถึงและการใช้งานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลระหว่างประชาชนในเมืองและประชาชนในพื้นที่ห่างไกลในการนี้ภาครัฐต้องร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อให้การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นไปอย่างทั่วถึง เช่น การขยายฟรี Wi-Fi ประชาชนทุกคนจะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ประการที่สาม ต้องมีการปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะหากยังไม่มีมีการปรับแก้ในลักษณะดังกล่าว การเปลี่ยนผ่านไปสู่รัฐบาลดิจิทัลจะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้การปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบเพื่อให้รัฐบาลดิจิทัลสามารถดำเนินต่อไปได้ด้วยดีนั้น ไม่ใช่เพียงแค่ต้องแก้กฎหมายและกฎระเบียบทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเท่านั้นแต่ยังต้องมองไปถึงกฎหมายและกฎระเบียบด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตซึ่งต้องมีการทบทวนข้อกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศไปพร้อม ๆ กัน

และประการที่สี่ ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมในลักษณะข้ามกระทรวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นองค์รวม แทนที่จะการทำงานแบบแยกส่วนดังที่เคยปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมาเพื่อให้กลไกต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมในการทำงานร่วมกันระหว่างข้อมูลภาครัฐต่อภาครัฐในการเอื้อข้อมูลและส่งเสริมระบบการทำงาน จะทำให้สามารถทำงานได้อย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ โดยมีการทำงานร่วมกันหรือเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญระหว่างหน่วยงานซึ่งกันและกัน

คำสำคัญ : บทบาทของกระทรวงดิจิทัล, การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์, เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ABSTRACT

Objectives of this research were to, 1) study the role of The Ministry of Digital Economy and society to driving the digital economy. 2) Study the factors that affected the digital economy strategy, according to the problems and barricades in the implementation of The Ministry of Digital Economy and society for the Economy and Society. And 3) study how driving the Ministry of Digital Economy and society's strategy for economic and social development.

Research was qualitative research. It is a method to study new knowledge from the perspective of the key informant and the researcher studied the document. In-depth interview the data analysis also analyzes the qualitative data by providing a database that can be easily used for analysis by creating a data set, such as the data of interviews, group discussions, etc. are examined. For the confidence of the information received.

1. Human resources were required to develop human resources in digital technology. The public sector needs to systematically reorganize its digital literacy workforce in the form of integration, preparing people for work with other government and private sectors. Associated In particular, the integration between ministries in sharing information.

2. Telecommunication infrastructure was to start with the reform of the country's telecommunications infrastructure. Whether it is data access and high-speed Internet access. Whether it be existing networks to achieve maximum efficiency, for reduced gap in digital access and usability between urban and distance populations. The government must cooperated with the private sector to ensure the widespread access to digital technology. For example, to extend free Wi-Fi all people will be accessible and utilized. The access to the service must be able to do anywhere, anytime, with quality. By the speed that supports the needs of all people.

3. Law and the rule of law required the modification of laws and regulations that facilitate the development of digital technology, because there was no such adjustment. Transitioning to a digital government will be difficult. In addition, adjustments to the laws and regulations for digital government could continue, digital technology laws and regulations be amended, but it also had to look at other laws and regulations related to the development of information technology in the future, which must be reviewed in order to promote the development of the country simultaneously.

4. Readiness of the government was to improve the form and the way the government works. Integrate cross-sector collaboration. In particular, government agencies need to integrate holistic interoperability. Instead of the fragmented work that has been done in the past, to provide mechanisms for preparing the interoperability between public sector information and the public sector for facilitating information and promoting systems. It could work in a balanced and effective way. By working together or linking important information between each other.

Keywords: Role of Ministry, Driving Strategic, Digital Economy and society.

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริงและจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจกระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยในบริบทของประเทศไทยเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถตอบปัญหาความท้าทายที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยความท้าทายและโอกาสดังกล่าว รัฐบาลไทยโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงได้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นกรอบในการผลักดันให้เทคโนโลยีดิจิทัลและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งรวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ทางความคิดในทุกภาคส่วน การปฏิรูปกระบวนการทางธุรกิจการผลิต การค้า และการบริการ การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล (Digital Development Plan for Economy and Society, 2016)

การเปรียบเทียบเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างของรัฐสภาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับประชาชนโดยคำนึงถึงพื้นที่การให้บริการสาธารณะ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของรูปแบบ

ใหม่ในการจัดโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดของฝ่ายนิติบัญญัติเช่นเดียวกับฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการที่มีหน่วยงานประจำอยู่ทุกจังหวัดของประเทศไทย ประชาชนมีโอกาเข้าถึงการทำงานของรัฐสภาโดยตรงจากการติดต่อกับสำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดในแต่ละพื้นที่ มีการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนให้สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการเมืองและประชาธิปไตยผ่านกิจกรรมที่สำนักงานรัฐสภาประจำจังหวัดจัดขึ้น (Rakkhwamsuk, E.,2017).

มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ จากผลการดำเนินงานของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงว่ายังไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้ทำให้รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงบทบาทของประเทศในการที่จะต้องปรับกระบวนการทำงานและให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของภาครัฐเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ทำให้เห็นวาทะนโยบายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการพัฒนาประเทศ ส่งสัญญาณที่ดีในการก้าวไปข้างหน้าซึ่งจะเห็นได้จากการยอมรับในเวทีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งหากการขับเคลื่อนงานสำคัญต่างๆ มีความก้าวหน้าต่อไปนั้น จำเป็นที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จะต้องดำเนินการบูรณาการกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนต่อไปในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลนั้น ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารจัดการองค์การท้องถิ่นของตนเองและให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเก็บข้อมูลในท้องถิ่น เช่น ข้อมูลประชาชน เกษตร และสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นเป็นกำลังสำคัญในการร่วมกันเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ การเปิดเผยข้อมูลท้องถิ่น จะทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

จากปัญหาการเข้าถึงระบบข้อมูล การบันทึกข้อมูลในระบบฯ แบบเดิมๆนั้น ผู้กรอกข้อมูลสามารถบันทึกข้อมูลได้และจะปรากฏให้เห็นในหน้าจอของระบบว่ามีการบันทึกข้อมูลได้จริง แต่หลังจากการบันทึกข้อมูลแล้ว หากผู้กรอกข้อมูลออกจากระบบและกลับเข้ามาสู่ระบบอีกครั้ง ข้อมูลที่เคยกรอกลงไปนั้นจะไม่แสดงให้เห็น จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจในตัวระบบของผู้กรอกข้อมูล เนื่องจากระบบเดิมเมื่อมีการบันทึกข้อมูลใหม่ระบบจะไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงไปได้อีกจึงทำให้ผู้กรอกข้อมูลต้องกรอกข้อมูลใหม่อยู่เรื่อยๆ เมื่อทำการวิจัยได้พบว่าการแก้ไขปัญหาเดิมๆ ของระบบจะต้องมีการพัฒนาระบบเพื่อแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ เนื่องจากปัญหาที่ผู้

กรอกข้อมูลกดบันทึกแล้วข้อมูลบันทึกเข้าระบบบ้าง ไม่ได้บันทึกเข้าระบบบ้าง จึงได้พัฒนาระบบใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น (Sompong, S., 2015)

จากข้อมูลดังกล่าว กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการขยายผลไปสู่ภาคเศรษฐกิจและสังคมที่ตรงต่อความต้องการความจำเป็นของภาคประชาชนและภาคธุรกิจ และความเหมาะสมที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายใต้งบประมาณที่จำกัด จึงต้องจัดให้มีกลไกความช่วยเหลือหรือจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างเพียงพอและทันทั่วถึง เพื่อปรับปรุงให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยรัฐบาลยุคปัจจุบันจึงได้มีโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นนโยบายหลักของรัฐบาลอย่างเร่งด่วน ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยกำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้เข้มแข็งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกต่อไป

สภาพปัญหาสำคัญที่เห็นได้ชัด คือ การให้บริการสาธารณะในการดูแลประชาชนด้านการสื่อสาร จากแต่ก่อนเคยมีกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เป็นผู้ดูแลนโยบายในการดำเนินงานของโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ต่อมาเมื่อรัฐบาลชุดปัจจุบันได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 แบบเร่งด่วนในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ทำให้มีการเน้นการผลิตจากนวัตกรรมและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก จึงได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารภาครัฐมาสู่กระทรวงใหม่ คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Ministry of Digital Economy and Society: DE) ดังนั้นเมื่อมีเรื่องเศรษฐกิจและสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ย่อมส่งผลต่อการบริหารจัดการของกระทรวงใหม่โดยทำให้เกิดปัญหาด้านการปรับบุคลากรและกฎระเบียบข้อกฎหมายเพื่อสนับสนุนรองรับในการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบันได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “บทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล” เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบต่างๆ ศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่และยุทธศาสตร์ประเทศไทย

4.0 ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลต้นแบบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการติดต่อสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ที่สนใจนำไปเป็นข้อมูลปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

2.2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจดิจิทัลถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2.3 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาวิจัยรูปแบบกระบวนการทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ โดยศึกษาแหล่งข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ แนวคิด ทฤษฎี หนังสือ สิ่งพิมพ์จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อทางเว็บไซต์ต่างๆ เกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ บทบาทการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงหน่วยงาน และผลงานวิจัยของหน่วยงานราชการที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐมาประกอบการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลสำคัญกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) แบบเจาะจงผู้เชี่ยวชาญจากข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 5 คน และข้าราชการส่วนปฏิบัติงานจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 7 คน รวม 12 คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) แบบเจาะจงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน พื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรุงเทพมหานคร

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 บทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การที่จะขับเคลื่อนประเทศให้มีความก้าวหน้า และนำไปสู่การพัฒนาอย่างมั่นคง ซึ่งปัญหาที่พบควรจะต้องนำมาวิเคราะห์และนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ และเสริมสร้างระบบราชการให้มีขีดสมรรถนะสูงและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในบริบทต่างๆ ได้และจะต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Mutirangura, A, 2011) กล่าวว่าการสร้างความเข้มแข็งของพลเมือง มุมมองต่อบทบาทของภาครัฐ จากการระดมความเห็นของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ในอนาคต (Scenario Analysis) เรื่อง “ ฉากจำลองการขับเคลื่อนการเมืองภาคพลเมืองไทย “ ในการอบรมหลักสูตรการเสริมสร้างศักยภาพ สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองกลุ่มหนึ่งได้ให้ความเห็นว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม

4.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจดิจิทัลถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาการดำเนินงานกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ จากการศึกษาปัจจัยที่เป็นต้นเหตุไว้ 4 ปัจจัย ด้านทรัพยากรบุคคล, ด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม,ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ,ด้านความพร้อมของภาครัฐ ฯลฯ บทบาทในการให้บริการสาธารณะมีปัญหาในการดำเนินงาน และในส่วนภาครัฐจะก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลได้นั้นมีปัจจัยหลักที่สนับสนุนหลายด้าน แต่ปัจจัยดังกล่าวยังคงประสบปัญหาที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการแก้ไขปัญหานั้นควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้รัฐบาลดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้จริงตามระยะการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ทำให้ภาครัฐต้องเน้นการจัดบริการในเชิงรุก ตลอดจนพัฒนาไปสู่การให้บริการในรูปแบบการให้บริการทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น และขีดสมรรถนะขององค์การ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Gaby,(2009) กล่าวว่าการจะก้าวสู่เศรษฐกิจดิจิทัลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปฏิรูประบบราชการให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) โดยเปลี่ยนการทำงานของระบบราชการให้ใช้เทคโนโลยีอย่างที่ควร ในการลดขั้นตอนและกฎระเบียบที่เป็น

อุปสรรคกับการดำเนินธุรกิจและการให้บริการประชาชน มีการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้เกิด Digital Government อย่างเต็มรูปแบบ

4.3 แนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้ผลการศึกษาบทบาทกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ มีข้อค้นพบ 4 ประการ คือ ประการแรกด้านทรัพยากรบุคคล ประการที่สองด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ประการที่สามด้านกฎหมายและกฎข้อระเบียบ และประการที่สี่ ด้านความพร้อมของภาครัฐ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ Pinaisub, B. (2012) มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรวัยทำงานให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเน้นสาขาที่ขาดแคลนหรือมีความสำคัญยิ่งยวดต่อการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล แนวทางการปฏิบัติควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่บุคลากรในตลาดแรงงาน ทั้งบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชนในทุกสาขาอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรวัยทำงาน และวัยเกษียณให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 บทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่าบทบาทกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ จะต้องมีการขยายตัวและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความต้องการของประชาชน และมีแนวโน้มความต้องการเฉพาะที่เป็นปัจเจกบุคคลเพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาครัฐต้องเน้นการจัดบริการในเชิงรุก ตลอดจนพัฒนาไปสู่การให้บริการในรูปแบบการให้บริการทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น โดยการเพิ่มขีดสมรรถนะขององค์กรให้มีศักยภาพให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Henri Fayol. (2004) พบว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตของมนุษย์แทบทุกด้าน การติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมดำเนินบนฐานของข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หลายประเทศในโลกจึงจำเป็นต้องปรับตัวไปสู่ความเป็นดิจิทัล โดยภาครัฐในหลายประเทศเปลี่ยนแปลงจากระบบ

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ระบบรัฐบาลดิจิทัล สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดแนวโน้มทิศทางการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลโลกขึ้น การบูรณาการข้อมูลประชาชนให้เป็นภาพเดียว (Single View of Citizen) เป็นการบูรณาการข้อมูลบุคคลและนิติบุคคลที่กระจายอยู่หลายหน่วยงานให้เป็นภาพเดียว เพื่อต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพงานบริการและการบริหารจัดการ ภาครัฐ

5.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจดิจิทัลถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

5.3 แนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยแนวทางการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำหรับแนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นแนวคิดที่มุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบ แผนและเป็นระบบจนสามารถพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือ บริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อน โดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (citizen driven) ซึ่งหมายถึงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพพื้นที่ และภาษาซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้รัฐบาลสามารถหลอมรวมการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็น องค์กรเดียว รัฐบาลดิจิทัลในอนาคตจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการ บริหารบ้านเมือง และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยน และยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล และจากการศึกษาได้ข้อค้นพบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

1) ด้านทรัพยากรบุคคล คือ ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาครัฐจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างกำลังคนทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบใน ลักษณะของการบูรณาการ โดยการเตรียมความพร้อมทางด้านกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการบูรณาการระหว่างกระทรวงกับกระทรวงในการใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม คือ ต้องเริ่มจากการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง หรือการใช้งานโครงข่ายที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อมาลดช่องว่างในการเข้าถึงและการใช้งานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลระหว่างประชาชนในเมืองและประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ในการนี้ภาครัฐต้องร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อทำให้การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นไปอย่างทั่วถึง เช่น การขยายฟรี Wi-Fi ประชาชนทุกคนจะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งการเข้าถึงบริการต้องสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างมีคุณภาพ รองรับกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มชั้น

3) ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ คือ ต้องมีการปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะหากยังไม่มีมีการปรับแก้ในลักษณะดังกล่าว การเปลี่ยนผ่านไปสู่รัฐบาลดิจิทัลจะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ การปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบเพื่อให้รัฐบาลดิจิทัลสามารถดำเนินต่อไปได้ด้วยดีนั้น ไม่ใช่เพียงแต่ต้องแก้กฎหมายและกฎระเบียบทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังต้องมองไปถึงกฎหมายและกฎระเบียบด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตซึ่งต้องมีการทบทวนข้อกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศไปพร้อม ๆ กัน

4) ด้านความพร้อมของภาครัฐ คือ ต้องมีการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐ ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมในลักษณะข้ามกระทรวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นองค์กรรวม แทนที่จะทำงานแบบแยกส่วนดังที่เคยปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมาเพื่อให้กลไกต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมในการทำงานร่วมกันระหว่างข้อมูลภาครัฐต่อภาครัฐในการเอื้อข้อมูลและส่งเสริมระบบการทำงาน จะทำให้สามารถทำงานได้อย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่าการนำข้อค้นพบดังกล่าวทั้ง 4 ด้านไปปรับใช้ให้เป็นแนวทางให้กับองค์กร ดังนี้ ประชาชนและหน่วยงานภายนอกสามารถตรวจสอบการทำงานของภาคราชการได้โดยสะดวก รวดเร็วขึ้นซึ่งคาดว่าจะทำให้มีการร้องเรียนและฟ้องร้องเกี่ยวกับการทำงานของข้าราชการเพิ่มสูง ทั้งนี้เนื่องจากมีกระบวนการตรวจสอบที่เข้มแข็งมากขึ้น ระบบราชการเกิดการเรียนรู้และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์และ

รับผิดชอบต่อสังคมรวมถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลข่าวสารส่งเสริมการสร้างศักยภาพและทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และให้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านไอซีทีขั้นพื้นฐานพัฒนาเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อโดยให้ความรู้ สร้างกฎ กติกา ในโลกดิจิทัล และสร้างความตระหนักรู้ให้กับสังคมผ่านการรณรงค์ในรูปแบบที่หลากหลายสร้างกลไกติดตามข้อมูลข่าวสารออนไลน์ และเฝ้าระวังข้อมูลที่เป็นอันตรายต่อสังคม

6. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัย บทบาทของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล นั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรปรับบทบาทเป็นลักษณะเชิงรุกโดยนำกระบวนการพัฒนาสังคมใช้ชุมชนเป็นฐาน ราก ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค และระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น

2) ควรเพิ่มทักษะด้านบุคลากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่เพียงพอทั้งเชิงด้านทักษะการปฏิบัติงานค่อนข้างมากจำเป็นต้องพัฒนาทักษะและเพิ่มบุคคลกรในการปฏิบัติงานให้พร้อมต่อความต้องการ

3) ควรออกกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ปัจจุบันกฎหมาย กฎระเบียบของราชการยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

4) ควรมีการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง และเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ แม้ว่าจะระดับหมู่บ้านจะมีหมู่บ้านที่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) แนวทางแก้ไขปัญหาด้านกฎหมายจะต้องกำหนดมาตรฐาน กฎระเบียบ และกติกาให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า และการใช้ประโยชน์ในภาคเศรษฐกิจและสังคมกำหนดมาตรฐานของการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงเข้าถึง และจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น ข้อมูลด้านการค้า ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลด้านสุขภาพ

ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลปรับปรุงหรือสร้างกฎระเบียบ และกติกาให้มีความทันสมัยสอดคล้องต่อการพัฒนาธุรกิจดิจิทัล

2) แนวทางแก้ไขปัญหาทาง ต้องปรับกลไกและรูปแบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท เพื่อความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของงานที่ปฏิบัติ และการประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับจังหวัดที่จะ นำไปสู่การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) การบริหารจัดการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นแนวคิดที่มุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบจนสามารถพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์ โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (Citizen Driven) การเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษาซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้รัฐบาลสามารถหลอมรวมการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียว

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อค้นพบหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยมีความเห็นว่าการข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำไปศึกษาต่อเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป เช่น การศึกษาการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล, ด้านความสามารถการพัฒนาบุคคลเพื่อส่งเสริมต่อการเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารจัดการ

References

- Boonsri, S. (2008). *New Public Management in Structural Organization*. Bangkok: Aksorn Pittaya press. (In Thai).page.20
- Chandarasorn, V. (2008). *Theory of Public Policy to Practice*. Bangkok: Prikwhan graphic.(In Thai)

- Christoph Knill & Jale Tosun. (2012). *Public Policy*. Palgrave Macmillan. New York, NY.
- Coleman E., (2001). *The developmental stages of the coming out process*, Journal of Homosexuality.
- Donald F. Kettl & James W. Fesler. (2005). *The Politics of the administrative process*. CQ Press. Washington, D.C.
- Dudley D. Cahn, Ruth Anna. (2007) Abigail Managing conflict through communication.
- Drucker, Peter F. (2004). *The Practice of Management*. New York: Harper& Row, Publishers.
- Education, Department of, Ministry of Education (2011). (Online). *E-Learning; Strategic Learning in the future*. MongKai Journal, 2(7), 48.
- Feigl, M.D., Hill, J.W. and Boschmann, E. (2001) *Foundations of Life*, Macmilian Publishing company, U.S.A.
- French, Wendell L. (2010). *Human Resources Management*. (3rd Ed.) Boston, MA: HoughtonMifflin.
- Gurr, Gary Alan. (2012, June). *Restructuring a Traditional Junior High Schoolin to ACommunityBased Intergenerational Learning Center: A Case Study of Public Agency Partnerships*, Dissertation Abstracts International. 55 (12): 3961.
- Henri Fayol. (2004). *General and Industrial Administration*. New York: Pitman.
- Michael E. Porter. (2005). *Competitive advantage. A Division of Simon & Schuster Inc*. New York,
- Maharatsakul, P. (2006). *How to strategic management for Globalization Coping*. Quality, 12 (1998).
- Philip Kotler. (2017). *Marketing 4.0*. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.

- Plan, Development of Digital and Social. (2016). *Development of Digital and Social plan* (on line). [www. mict.go.th/ assets/ portals/ 1/files/ 590613_4Digital_Economy_Plan-Book.pdf](http://www.mict.go.th/assets/portals/1/files/590613_4Digital_Economy_Plan-Book.pdf), 21 January 2017.
- Pinaisub, B. (2012). *Trend of Organization Management and Personal Role changing in Organization of Thailand in 2027*. Public Administration Faculty, NIDA.
- Public Sector Development Commission, Office of. *Thai Bureaucracy System in Developing Strategic Plan (2013-2018)*, Vision Print and Media Printed.(2013).
- Rakkhwamsuk, E., (2016). *Qualitative Research, Principle and Practice*. Bangkok, DuanTula Printed. (In Thai)
- Rakkhwamsuk, E., (2017). *New Public Service by Provincial Parliamentary Office*, Humanities and Social Sciences Western University Vol.3 No.1 (January - April 2017).
- Sompong, S., (2015). *The Following of Evaluation, Efficiency and Competency of Local Administration*, Office of the Decentralization Commission Prime Minister's Office.
- Sakvoravit, A., (2008). *Competency Concept, the Old story we are confused:* Chulalongkorn University.